

การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง
พ.ศ.2558) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุตรดิตถ์

AN EVALUATION OF MASTER EDUCATION PROGRAM IN CURRICULUM AND
INSTRUCTION (REVISED 2015), FACULTY OF EDUCATION, UTTARADIT
RAJABHAT UNIVERSITY

อุดม คำขาด*
Udom Khamkhad
นิตยา สุวรรณศรี*
Nittaya Suwanasri
ชลายุทธ์ ครูทเมือง*
Chalayut Krutmuang
สุมิตรา โรจนนิตี*
Sumitra Rojananiti
บุญมัน ธนาศุภวัฒน์*
Boonman Tanasupawat
สุภาภรณ์ หนูเมือง*
Supaporn Noomuang
วัฒนา ไตต่อผล*
Wattana Taitorpon

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินและพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุงพ.ศ. 2558) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซีบีพี (CIPP Model) ประกอบด้วย ด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิตกลุ่มเป้าหมายของการวิจัยได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 5 คน อาจารย์ผู้สอนประจำหลักสูตรจำนวน 10 คน และผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 14 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) ส่วนศิษย์เก่าและนักศึกษาในหลักสูตรจำนวน 40 คนได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจากนักศึกษารุ่น 2561 และรุ่น 2562 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูล

* อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

เชิงปริมาณโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและ
สังเคราะห์ประเด็น

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตร
ปรับปรุงพ.ศ. 2558) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์พบว่า โดยภาพรวมผลการประเมินหลักสูตรอยู่ใน
ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.38 ผลการประเมินด้านผลผลิตมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เฉลี่ย 4.45 รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการ
ด้านปัจจัยนำเข้า และด้านบริบท โดยมีค่าเฉลี่ย 4.42, 4.34 และ 4.33 ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนได้แก่ ควรจัดทำ
แผนการเรียน 2 แผน คือ แผนการเรียนสำหรับผู้มีวุฒิมัธยมศึกษาครูและแผนการเรียนสำหรับผู้ไม่มีวุฒิมัธยมศึกษา ควรจัดให้
มีอาจารย์พิเศษ ควรบริหารหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาระบบการออนไลน์วิทยานิพนธ์

คำสำคัญ : การประเมินหลักสูตร, หลักสูตรและการสอน

ABSTRACT

The purpose of the research were to evaluate and develop the Master of education program in curriculum and instruction (revised 2558) faculty of education Rajabhat Uttaradit University. By using CIPP Model, it was evaluated in 4 parts – context, input, process and product. The target group consists of 5 curriculum and instruction experts, 10 instructors, and 14 graduates' employers; all were chosen by purposive sampling except 40 graduated students and students were chosen by simple random sampling in 2561 and 2562 The research tool is a questionnaire form .Mean and standard deviation were used for analyzing quantitative data. Content analysis and topic synthesis were used for analyzing qualitative data.

The results of the research were as followed: 1.The result of the master of education program in curriculum and instruction(revised 2558) faculty of education Rajabhat Uttaradit University was a high level of appropriateness ($\bar{X}$ =4.38).The evaluation of the curriculum in product was the highest level of appropriateness ($\bar{X}$ =4.45) and process ($\bar{X}$ =4.42), input ($\bar{X}$ =4.34), context ($\bar{X}$ =4.33). 2. The curriculum development approach for the master of education program in curriculum and instruction faculty of education Rajabhat Uttaradit University were that it entails 2 types of study plans; for those who have already achieved a teaching license, for those who are non-qualified teacher, provided a special teacher, managed courses effectively and developed an online thesis system.

Keywords: Curriculum Evaluation, Curriculum and Instruction

บทนำ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา จัดการเรียนการสอนทั้งในระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา เพื่อมุ่งหวังในการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ออกไปรับใช้สังคมและพัฒนาประเทศชาติ โดยมีวิสัยทัศน์ว่า “คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์เป็นสถาบันต้นแบบด้านการผลิตและพัฒนาวิชาชีพครูวิจัย บริการวิชาการและพัฒนาท้องถิ่นให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน พร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน” (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2563) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์จึงได้มีการจัดทำหลักสูตรขึ้นทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก ซึ่งหนึ่งในหลักสูตรระดับปริญญาโทที่คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้เปิดดำเนินการรับนักศึกษาและจัดการเรียนการสอนคือ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน เป็นหลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558 โดยมีวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือ มุ่งผลิตครูและนักวิชาการทางด้านหลักสูตรและการสอนที่สามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ได้ในหลายบริบทโดยเน้นให้มีคุณลักษณะและความสามารถดังนี้

1. มีความรู้ลึกซึ้งและเชี่ยวชาญในศาสตร์ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน
2. มีความสามารถในการสร้างและพัฒนางานด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. มีทักษะการคิดขั้นสูงและมีความสามารถทางด้านการวิจัย
4. เป็นผู้นำทางวิชาการที่มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจรรยาบรรณทางวิชาชีพ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้จัดการเรียนสอนนักศึกษามาแล้ว จำนวน 21 รุ่น และในปีการศึกษา 2558 – 2562 ได้จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558 โดยจัดทำแผนการเรียนเป็น 2 แผน

ได้แก่ แผนการเรียนสำหรับผู้มีวุฒิมัธยมศึกษาและแผนการเรียนสำหรับผู้ไม่มีวุฒิมัธยมศึกษา เป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาและสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งแผนการเรียนสำหรับผู้ไม่มีวุฒิมัธยมศึกษาได้จัดให้เรียนรายวิชาตามมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา 11 มาตรฐาน เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วผู้เรียนมีสิทธิในการขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2558 ได้ใช้จัดการศึกษาให้นักศึกษาเป็นเวลา 5 ปี 5 รุ่น แต่ละรุ่นมีผู้สนใจมาสมัครเข้าเรียนจำนวนมาก ผู้ที่สำเร็จการศึกษาได้นำความรู้ไปพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีความเจริญก้าวหน้าของนักเรียน โรงเรียนและตำแหน่งทางวิชาการของครู และนักศึกษาจำนวนมากเมื่อได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูแล้ว ได้บรรจุเข้ารับราชการครูตามที่คาดหวังในปี 2562 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้มีการปรับปรุงมาตรฐานวิชาชีพครูที่เน้นสมรรถนะของผู้ที่เรียนวิชาชีพครู อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการได้มีประกาศให้ผู้เข้าศึกษาวิชาชีพครูในปีการศึกษา 2562 ทุกหลักสูตรจะต้องเข้าสอบเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สาขาจึงตระหนักถึงความจำเป็นในการประเมินและปรับปรุงหลักสูตรให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยเพราะการประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการค้นหาข้อมูล เก็บข้อมูลเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจทางเลือกที่ดีกว่าเดิม พิจารณาคูณค่าของหลักสูตร โดยใช้ผลจากการวัดในแง่มุมต่างๆ ของสิ่งที่ประเมินเพื่อนำมาพิจารณาร่วมกัน พิจารณาถึงความสัมพันธ์ต่อเนื่องและสัมฤทธิ์ผลตามความมุ่งหมายที่วางไว้หรือไม่ และสมควรที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาไว้ต่อไป (ชวลิต ชูกำแหง, 2551, น.141)

การประเมินหลักสูตรมีหลากหลายรูปแบบ รูปแบบหนึ่งที่น่าสนใจคือ รูปแบบการประเมินแบบซิปป์ (CIPP Model) โดยประเมินใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านบริบท เป็นการประเมินเพื่อให้ได้หลักการและเหตุผลมากำหนดจุดมุ่งหมาย สถานการณ์ที่คาดหวัง มีความ

ต้องการหรือปัญหาอะไรบ้างที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองหรือแก้ไข ตลอดจนแผน วิสัยทัศน์ จุดหมายและโครงสร้างของหลักสูตร 2. ด้านปัจจัยนำเข้า เป็นการประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลด้านปัจจัยได้แก่ ผู้สอน งบประมาณ อาคารสถานที่ สื่อวัสดุอุปกรณ์ เอกสาร ตำราเรียน งานวิจัย แหล่งศึกษาค้นคว้า 3. ด้านกระบวนการ (Process) เป็นการประเมินเพื่อค้นหาจุดเด่น จุดด้อยหรือจุดที่ควรพัฒนาของการดำเนินการใช้หลักสูตร ครอบคลุมเกี่ยวกับการบริหารจัดการหลักสูตร การนิเทศ การกำกับติดตาม การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา และ 4. ด้านผลผลิต (Outcomes) เป็นการตรวจสอบว่าผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมากน้อยเพียงใด ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ สมรรถนะและคุณธรรม จริยธรรม เจตคติ รวมทั้งความสามารถในการนำความรู้ และประสบการณ์จากการเรียนไปสู่การปฏิบัติจริงได้หรือไม่อย่างไร (มาเรียม นิลพันธ์, 2553, น.333) และผลที่ได้จากการประเมินจะให้สารสนเทศที่จำเป็นต่อการตัดสินใจเพื่อพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรได้ (ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์ และคณะ, 2560, น.140)

ผู้วิจัยตระหนักถึงความจำเป็นในการประเมินและพัฒนาหลักสูตรและพิจารณาถึงรูปแบบการประเมินดังกล่าวข้างต้น จึงได้นำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอนซึ่งจะประเมินใน 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และข้อเสนอแนะโดยสารสนเทศที่ได้จากการประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำมาประกอบการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

2. เพื่อนำเสนอแนวทางพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

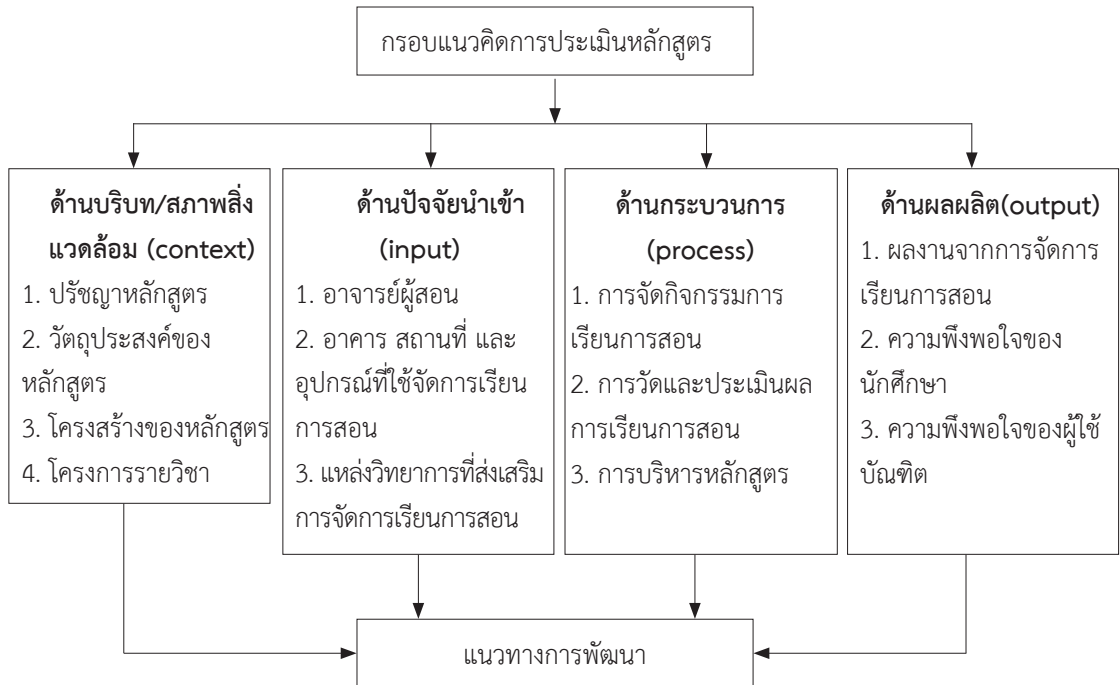
1. หลักสูตรหมายถึงหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

2. รูปแบบการประเมินแบบซีบีพี (CIPP Model) หมายถึงการประเมินหลักสูตรใน 4 ด้านได้แก่ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้าด้านกระบวนการและด้านผลผลิต

3. การประเมินหลักสูตรหมายถึงการพิจารณาถึงคุณค่าและคุณภาพของหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2558) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์โดยพิจารณาจากความสอดคล้องกันและความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ในหลักสูตรโดยใช้รูปแบบการประเมินแบบซีบีพี (CIPP Model)

4. แนวทางพัฒนาหลักสูตรหมายถึง ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงหลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การประเมินหลักสูตรในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการประเมินแบบซีปปี้ (CIPP Model) โดยกำหนดประเด็นในการประเมิน 4 ด้านได้แก่

ด้านที่ 1 ด้านบริบท (Context) ประกอบด้วยปรัชญาของหลักสูตรวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโครงสร้างหลักสูตรและโครงสร้างรายวิชา

ด้านที่ 2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยอาคารสถานที่ ผู้สอนผู้เรียนสื่อ เอกสาร ตำรา

ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วยการจัดการเรียนการสอนการวัดและประเมินผลและการบริหารหลักสูตร

ด้านที่ 4 ด้านผลผลิต (Product) ประกอบด้วยผลการเรียนของนักศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา

2. แนวทางพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

โดยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบเนื้อหาและประเด็นในการประเมินดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประเด็นการประเมิน เครื่องมือในการวิจัย และแหล่งข้อมูล

การประเมิน	ประเด็นประเมิน	เครื่องมือ	แหล่งข้อมูล
ด้านที่ 1 บริบท (Context)	- ชื่อหลักสูตร - ชื่อปริญญาและสาขาวิชา - ปรัชญาของหลักสูตร - วัตถุประสงค์ของหลักสูตร - โครงสร้างหลักสูตร - โครงสร้างรายวิชา	- แบบสอบถาม	- ผู้ทรงคุณวุฒิ - คณาจารย์ - นักศึกษา
ด้านที่ 2 ปัจจัยนำเข้า (Input)	- อาคารสถานที่ - ผู้สอน - ผู้เรียน - สื่อ อุปกรณ์ เอกสาร ตำราเรียน	- แบบสอบถาม	- ผู้ทรงคุณวุฒิ - คณาจารย์ - นักศึกษา
ด้านที่ 3 กระบวนการ (Process)	- การจัดการเรียนการสอน - การวัดและประเมินผล - การบริหารหลักสูตร	- แบบสอบถาม	- ผู้ทรงคุณวุฒิ - คณาจารย์ - นักศึกษา
ด้านที่ 4 ผลผลิต (Product)	- ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา - ความพึงพอใจของนักศึกษา - ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต	- แบบสอบถาม	- นักศึกษา - ศิษย์เก่า - ผู้ใช้บัณฑิต

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอนจำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling)
2. คณาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากอาจารย์ประจำหลักสูตร
3. นักศึกษาและศิษย์เก่า จำนวน 40 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่ายจากนักศึกษารุ่น 2561 และรุ่น 2562 จำนวน 57 คน
4. ผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 14 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จากหน่วยงานของนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา

ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

ขั้นที่ 1 ศึกษาเอกสารหลักสูตร เป็นการศึกษาดูเอกสารทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558)

ขั้นที่ 2 ศึกษารูปแบบการประเมิน โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบชิปปี้ (CIPP Model) กำหนดประเด็นในการประเมิน 4 ด้านได้แก่ด้านบริบท (Context) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ด้านกระบวนการ (Process) และด้านผลผลิต (Product) เพื่อกำหนดประเด็นในการประเมินและนำมาออกแบบเกณฑ์และเครื่องมือในการประเมินหลักสูตร

ขั้นที่ 3 สร้างเครื่องมือในการประเมิน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5

ระดับ และเติมข้อมูลในช่องว่าง โดยครอบคลุมประเด็นในการประเมินทั้ง 4 ด้าน คือด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต รวมทั้งแนวทางพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาหลักสูตรและการสอน แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือเกี่ยวกับความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถาม มีค่า 1.00 จำนวน 15 ข้อ นำไปทดลองใช้กับอาจารย์และนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน พบว่าแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่น 0.90 แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

ขั้นที่ 4 เก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านหลักสูตรและการสอน คณาจารย์ผู้สอน ศิษย์เก่าและนักศึกษปัจจุบัน และผู้ใช้บัณฑิต รวมทั้งระบบฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

รายการประเมิน	($\bar{X}$)	S.D.	ความหมาย
ด้านบริบท			
1. ชื่อหลักสูตร	4.20	0.75	มาก
2. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา	4.20	0.75	มาก
3. ปรัชญาของหลักสูตร	4.35	0.70	มาก
4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	4.25	0.73	มาก
5. โครงสร้างของหลักสูตร	4.63	0.75	มากที่สุด
6. โครงสร้างรายวิชา	4.38	0.74	มาก
รวมเฉลี่ย	4.33	0.74	มาก

ขั้นที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล ข้อมูลเชิงปริมาณ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 6 ข้อเสนอแนะทางพัฒนาหลักสูตร เป็นการสังเคราะห์ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์และนักศึกษา เพื่อนำเสนอแนะทางพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามใช้การหาค่าเฉลี่ยร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งจากแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และสรุปประเด็นสำคัญ

ด้านปัจจัยนำเข้า			
1. อาคารสถานที่	4.32	0.70	มาก
2. คุณวุฒิและประสบการณ์ของอาจารย์ผู้สอน	4.42	0.72	มาก
3. พื้นฐานความรู้และจำนวนนักศึกษา	4.10	0.72	มาก
4. สื่อ อุปกรณ์ เอกสารและตำราเรียน	4.55	0.75	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.34	0.72	มาก
ด้านกระบวนการ			
1. การจัดการเรียนการสอน	4.32	0.72	มาก
2. การวัดและประเมินผล	4.42	0.74	มาก
3. การบริหารหลักสูตร	4.52	0.75	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.42	0.72	มาก
ด้านผลผลิต			
1. ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.40	0.74	มาก
2. ความพึงพอใจของนักศึกษา	4.60	0.75	มากที่สุด
3. ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต	4.55	0.75	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.45	0.74	มาก
เฉลี่ย	4.38	0.75	มาก

ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ พบว่า โดยภาพรวมผลการประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.38 ผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.45 รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านบริบท โดยมีค่าเฉลี่ย 4.42, 4.34 และ 4.33 ตามลำดับ รายการที่มีค่าเฉลี่ยของการประเมินสูงสุดได้แก่ ประเด็นโครงสร้างของหลักสูตรที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.63 รองลงมาได้แก่ ประเด็นความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อคุณภาพของหลักสูตร สื่อ อุปกรณ์ เอกสารและตำราเรียน การบริหารหลักสูตร และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยมีค่าเฉลี่ย 4.55, 4.52 และ 4.45 ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ พื้นฐานความรู้และจำนวนนักศึกษา ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย 4.10

2. แนวทางพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน พบว่า

2.1 สาขาวิชาควรมีแนวทางพัฒนาหลักสูตรเป็นหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2564) โดยจัดทำแผนการเรียนเป็น 2 แผน ได้แก่ 1. แผนการเรียนสำหรับผู้มีวุฒिवิชาชีพครู เรียนไม่น้อยกว่า 39 หน่วยกิตและ 2. แผนการเรียนสำหรับผู้ที่ไม่มียุฒिवิชาชีพครู เรียนไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต มีการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 ภาคเรียน ปรับปรุงรายวิชาให้ทันสมัยสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล

2.2 สาขาวิชาควรจัดให้มีอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาเป็นอาจารย์พิเศษหรือเชิญมาเป็นวิทยากรให้แก่นักศึกษา

2.3 สาขาวิชาควรบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบและทันเหตุการณ์ โดยเฉพาะการสร้างผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยเผยแพร่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร

2.4 สาขาวิชาควรเสนอให้ฝ่ายบริหารแก้ปัญหาเกี่ยวกับระบบการออนไลน์วิทยานิพนธ์ ซึ่งนักศึกษาประสบความสำเร็จในการนำข้อมูลลงระบบ ทำให้เกิดความล่าช้า ติดขัด ไม่มีความราบรื่นในการลงระบบ

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ พบว่า โดยภาพรวมผลการประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.38 ผลการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านผลผลิต มีค่าเฉลี่ย 4.45 รองลงมาได้แก่ ด้านกระบวนการ ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านบริบท โดยมีค่าเฉลี่ย 4.42, 4.34 และ 4.33 ตามลำดับ รายการที่มีค่าเฉลี่ยของการประเมินสูงที่สุดได้แก่ ประเด็นโครงสร้างของหลักสูตรที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยค่าเฉลี่ย 4.63 รองลงมาได้แก่ ประเด็นความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อคุณภาพของหลักสูตร สื่อ อุปกรณ์ เอกสาร และตำราเรียน การบริหารหลักสูตร และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยมีค่าเฉลี่ย 4.55, 4.52 และ 4.45 ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดได้แก่ พื้นฐานความรู้และจำนวนนักศึกษา ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย 4.10 จะเห็นได้ว่าโดยภาพรวมผลการประเมินหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับบัณฑิตศึกษามาเป็นเวลานานตั้งแต่ปีการศึกษา 2545 (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ม.ป.บ., น.9-10) ผู้บริหารและคณาจารย์จึงมีประสบการณ์และการถ่ายทอดประสบการณ์ให้แก่อาจารย์รุ่นต่อๆมาอย่างต่อเนื่อง ในการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา มีการจัดการความรู้ มีการวิจัยประเมินหลักสูตร นำผลมา

ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในและภายนอกระดับหลักสูตร ส่งผลให้มีผลการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2558) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ อยู่ในระดับมากทั้งด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต สอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2543, น.174) ที่กล่าวไว้ว่าการบริหารหลักสูตรเป็นการวางแผน ควบคุมกำกับดูแล การจัดระบบ ข้อมูลเกี่ยวกับระบบการจัดการเรียนการสอน โครงการวิชาการ เพื่อส่งเสริมการใช้หลักสูตรและการสอน สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนและตอบสนองเจตนารมณ์ของหลักสูตร การบริหารหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ เอกสารหลักสูตรต้องมีความชัดเจน ผู้สอนมีคุณภาพ ผู้เรียนมีความพร้อม มีบริการส่งเสริม สนับสนุนการใช้หลักสูตรที่ดีและเพียงพอ มีระบบการบริหารหลักสูตรที่ดี และมีประสิทธิภาพ มีระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีประสิทธิภาพ มีบรรยากาศทางวิชาการและมีระบบควบคุมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ มาเรียม นิลพันธ์ (2555) ได้ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ด้านบริบทหลักสูตรพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสม และโครงสร้างหลักสูตรมีความสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ส่วนรายวิชาต่าง ๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่าโดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีทรัพยากรการเรียนรู้ แหล่งสืบค้นแสวงหาความรู้ที่ตอบสนองต่อการสืบค้นหาความรู้ ควรเพิ่มจำนวนอาจารย์ผู้สอนให้เพียงพอสำหรับการสอนและการให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ ด้านกระบวนการ พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก มีบรรยากาศเรียนรู้แบบร่วมมือกัน มีการปฏิบัติการวิจัยทางด้านหลักสูตรและการนิเทศศึกษามี

ส่วนร่วมในการวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินความก้าวหน้าและพัฒนาการ ด้านผลผลิต โดยภาพรวมและรายข้อ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด คือมีความรู้ ความเข้าใจและเชี่ยวชาญด้านหลักสูตร และการนิเทศ มีความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นศึกษานิเทศก์ นักพัฒนาหลักสูตร ฝ่ายวิชาการของสถานศึกษา ผู้สอนมีคุณธรรมในวิชาชีพมีความสามารถในการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษหลักสูตรและการนิเทศ ด้านผลกระทบ พบว่าโดยภาพรวมและรายข้อมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน และวิชาชีพของตนเอง สามารถประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทางด้านหลักสูตรและการนิเทศไปพัฒนางาน มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ภาวะความเป็นผู้นำทางด้านวิชาการ ทักษะการสื่อสาร และเป็นผู้นำการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีการจัดการเรียนการสอน มีความรับผิดชอบต่อสังคมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดและขยายผลให้ผู้อื่นได้

2. แนวทางพัฒนาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน พบว่า

2.1 สาขาวิชาควรพัฒนาหลักสูตรเป็นหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2565) โดยจัดทำแผนการเรียนเป็น 2 แผน ได้แก่ 1. แผนการเรียนสำหรับผู้มีวุฒิปริญญาตรี เรียนไม่น้อยกว่า 39 หน่วยกิตและ 2. แผนการเรียนสำหรับผู้ไม่มีวุฒิปริญญาตรี เรียนไม่น้อยกว่า 56 หน่วยกิต มีการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 1 ภาคเรียน ปรับปรุงรายวิชาให้ทันสมัยสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและรัฐบาล

2.2 สาขาวิชาควรจัดให้มีอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกมาเป็นอาจารย์พิเศษหรือเชิญมาเป็นวิทยากร ให้แก่นักศึกษา

2.3 สาขาวิชาควรบริหารหลักสูตรอย่างเป็นระบบและทันเหตุการณ์ โดยเฉพาะการสร้างผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยเผยแพร่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร และอาจารย์ประจำหลักสูตร

2.4 สาขาวิชาควรเสนอให้ฝ่ายบริหารแก้ปัญหาเกี่ยวกับระบบการออนไลน์วิทยานิพนธ์ ซึ่งนักศึกษาประสบความยุ่งยากในการนำข้อมูลลงระบบ ทำให้เกิดความล่าช้า ดัดขัด ไม่มีความราบรื่นในการลงระบบ

ทั้งนี้ก็เพราะว่าผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์และนักศึกษาเห็นพ้องต้องกันในการพัฒนาหลักสูตร ตามสภาพของผู้เรียนที่พบว่านักศึกษาที่มาสมัครเรียนแนวโน้มมีผู้ที่มีวุฒิมัธยมศึกษาไม่มาก ส่วนผู้ที่ไม่วุฒิปริญญาตรีให้ความสนใจสมัครมาเรียนกันมากขึ้น และนักศึกษากลุ่มหลังมาเรียนเพื่อพัฒนาตนเองมีวุฒิทางวิชาชีพครู มีความประสงค์ที่จะได้ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจากสำนักงานคุรุสภาทางสาขาจึงควรจัดทำแผนการเรียนสำหรับผู้ไม่มีวุฒิปริญญาตรี โดยจัดให้เรียนรายวิชาตามมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา 11 มาตรฐานและมีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษาด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรจัดทำโครงสร้างหลักสูตรเป็น 2 แผนการเรียน ได้แก่ แผนสำหรับผู้มีวุฒิปริญญาตรีและแผนการเรียนสำหรับผู้ไม่มีวุฒิปริญญาตรีที่สามารถนำผลไปสมัครสอบเพื่อขอใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจากคุรุสภาได้

2. ควรมีการปรับเนื้อหาสาระของรายวิชาในหลักสูตร ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาและมาตรฐานวิชาชีพครูของคุรุสภา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนทุกระยะและนำไปสู่การปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ควรมีการวิจัยติดตามผลหลังจากผู้เรียนสำเร็จการศึกษาไปแล้วและไปทำงานในสถานศึกษาหรือองค์กรอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณภาพการทำงานของผู้สำเร็จการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. (2563).
พันธกิจวัตถุประสงค์ปณิธานปรัชญาวิสัยทัศน์ของ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
สืบค้น 10 มิถุนายน 2563 จาก: <http://www.edu.uru.ac.th>
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). *การพัฒนาหลักสูตรมหาสารคาม*.
มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. (ม.ป.ป.).
คู่มือการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา. อุตรดิตถ์:
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2555). *การประเมินหลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการ
นิเทศคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ภาวิณี ศรีสุขวัฒนานันท์ และคณะ. (2560). การประเมิน
การใช้หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
วิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
วารสารศึกษาศาสตร์ปริทัศน์, 32(1), 138-145.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2543). *กระบวนการค้นคว้าใหม่ในการพัฒนา
หลักสูตร*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.